

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT JAARGANG 46 / 11 SEPTEMBER 2025 / Nr2

AL TRAPPEND DE SPAARPOT VULLEN

Fiets je elke dag
meer dan
5 kilometer
naar je werk?
Dan krijg je
vanaf 2027
een vergoeding

P. 5

TERUG NAAR 1982

Voor 8 gulden konden
de kleintjes van
medewerkers op de
universiteitscrèche
terecht

P. 2

HEFTIGE BEELDEN EN INDRINGENDE GELUIDEN

Wie tentoonstelling
PROTEST bezoekt,
moet daarna even
bijkomen

P. 3

STUDENT ÉN VLUCHTELING

“Studeren is
mijn reddingsboei,
verder gaat het
niet zo goed”

P. 6-7

Beeldbewerking: Simone Golob

redactioneel

De drempel
over

In de zaterdageditie van *de Volkskrant* valt mijn oog op een essay over het studentencorps waarin de schrijver het nieuwe boek aanhaalt van Barend Last, over de kunst van het ontgroenen. Barend werkte ooit aan deze universiteit en schreef enkele columns voor *Observant*. Ik maak een foto van de pagina en stuur die naar mijn werkmail als reminder, misschien kunnen we er in onze eigen krant nog iets mee. Ik lees door, over hersenletsel bij koppelende voetballers en religie op z'n retour. Wellicht loopt er aan de UM een neuropsycholoog rond die iets over koppen wil vertellen? En hoe zit het met het geloof en Maastrichtse studenten? Weer verstuur ik een *note to myself*.

Journalisten staan altijd 'aan', of ze nu een andere krant bekijken of door de stad fietsen. Dat houdt ons kritisch en moedigt ons aan. En soms moet je een enorme drempel over. Ik herinner me de dood van een Maastrichtse rechtenstudente, meer dan tien jaar geleden. Ze was door haar moeder om het leven gebracht in haar ouderlijk huis. Omdat ze de nieuwe secretaris van de juridische faculteitsvereniging zou worden, vroeg ik twee bestuursleden, vriendinnen, of ze met ons wilden praten – hen benaderen viel me zwaar, maar we wilden graag beschrijven wie deze studente was.

Dan de moord op een secretaresse van cultuurwetenschappen (nu FASoS) in haar kantoor, in de Kapoenstraat, nog voor de eeuwwisseling, omgebracht door de man met wie ze in scheiding lag. De redacteur die er destijds over schreef, werd sensatiejournalistiek verwteten, een universiteitsblad onwaardig. Maar het stuk was rustig van toon, en het zou toch raar zijn als we er niet waren? Het hoort bij je vak om erachteraan te gaan, hoewel je als mens soms iets anders voelt. Nourhan Attallah is een van de vijf studenten uit Gaza die van deze universiteit een studiebeurs heeft gekregen. Samen met haar zusje en broertje is zij eind augustus geëvacueerd uit de Gazastrook. Nederlandse media berichtten er vorige week veelvuldig over, maar vooral en allereerst over het feit dat Nourhans zusje een beroemd vlogger is. Een enkele journalist probeerde haar te spreken, lezen we, maar dat is niet gelukt. Ook op onze redactie gaat het erover – hoe kunnen we het beste contact opnemen met die studenten? Een interview had goed gepast bij Peter Doorackers' verhaal over studentvluchtelingen deze week. Toch knaagt het. Net uit een oorlogsgebied, familie achtergelaten, nieuw land, nieuwe studie, indrukken, emoties. Tijd en rust hebben ze nodig, horen we van ingewijden. Ze hebben geen behoefte aan journalisten.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

serie terug in de teit

De universiteitscrèche: “Uitgelezen kans voor vrouwen om te werken”

Foto: archief Observant

1982
en
verder

Of er behoefte was aan kinderopvang, wilde het college van bestuur begin jaren tachtig van de medewerkers binnen de Rijksuniversiteit Limburg (RL) weten. Natuurlijk! “Dit was een uitgelezen kans om vrouwen volledig aan het arbeidsproces te laten deelnemen of een studie te laten volgen”, citeerde *Observant* in 1982. De crèche, voor zestien kinderen, kwam in de Nieuwenhof waar de rechtenfaculteit zijn intrek had genomen. Voor iets meer dan 8 gulden (3,60 euro) per dagdeel konden pa of ma de dreumes brengen; studenten betaalden slechts 3,75 gulden. Om kosten te besparen werd de boel gerund door vrijwilligers: “De meesten zijn moeders of vrouwen van medewerkers die iets te doen willen hebben. Via de vrijwilligerscentrale zijn daar ook vrouwen met een uitkering bijgekomen.” Dat het college van bestuur dit project omarmde, was noodzaak, zo staat er in de archieven, want alle kinderdagverblijven in Maastricht zaten vol. Alleen acute noodgevallen werden geholpen. Wel was vanaf het begin duidelijk dat de universiteitscrèche vrij snel zou verkassen naar het hoofdgebouw van de RL aan de Tongersestraat. Daar ging echter een streep door (om onbekende reden) waarna de gemeente te hulp schoot; ze konden terecht in het voormalige kleuterschoolgedeelte in Buurthuis Ravelijn. Het kinderdagverblijf van RL én AZM (want ook kinderen van ziekenhuismedewerkers waren welkom) kreeg de toepasselijke naam 't Ravelijntje. Later vertrok de crèche naar de Louis Looyenstraat, bij de Wilhelminabrug. Het kinderdagverblijf kwam eigenlijk nooit in rustig

vaarwater: te lange wachtlijsten, te weinig geld (en dus steeds opnieuw de vraag of de universiteit meer subsidie wilde geven). “Investeren in kinderopvang is óók in het belang van de instellingen”, betoogde Sjeff Wintgens, hoofd bureau onderwijs van gezondheidswetenschappen en jarenlang voorzitter van de ‘Stichting Kinderopvang RL/AZM’ in *Observant* in 1988. Medewerkers, en dan voornamelijk vrouwen, zouden minder snel hun baan opgeven, redeneerde hij.

Als er landelijk allerlei nieuwe subsidieregels komen, besluit de gemeente dat ze nog maar met één organisatie in zee wil waardoor de universiteitscrèche in 1990 fuseert met onder andere kinderdagverblijf Juliana. Wel koopt de universiteit nog jarenlang ‘kindplaatsen’ in voor haar medewerkers bij wat later Maatwerk in Kinderopvang (MIK) gaat heten.

Is er dan nooit meer over een UM-crèche 2.0 gesproken? Jawel. In 2019. Toen kreeg deze instelling als eerste van Nederland een officieel *family friendly* certificaat van een Duits consultancybedrijf. Dat certificaat was drie jaar geldig en is nooit verlengd – allerlei acties, gericht op studenten en medewerkers met zorgtaken onder de noemer

In rustig vaarwater kwam de crèche nooit:
te lange wachtlijsten, te weinig geld

UM Cares, zijn door HR of het studentenservicecentrum overgenomen.

Een (nieuwe) eigen kinderopvang is onderzocht, herinnert Netty Bekkers, beleidsadviseur bij het Diversity & Inclusivity office, destijds betrokken bij *UM Cares*, zich nog. “Maar er zitten ontzettend veel haken en ogen aan om dit als instelling te faciliteren. Kinderopvang is een *business* en staat toch ook haaks op een onderwijsinstelling.”

Wendy Degens

Dit is een serie over 50 jaar UM. Op 11 september 1975 gaf de Tweede Kamer unaniem het officiële startsein voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

Geëvacueerd uit oorlogsgebied, nu in Maastricht de collegebanken in

De Universiteit Maastricht geeft vijf beurzen aan studenten uit Gaza. Het idee kwam van medewerkers en studenten(organisaties) "die zich het lot aantrekken van en graag meer willen doen voor de Palestijnen op humanitair gebied", aldus de UM-woordvoerder. Met hulp van het ministerie van Buitenlandse Zaken zijn de studenten geëvacueerd.

De UM verleent in het kader van *global engagement* studiebeurzen aan mensen van buiten de Europese Unie. Zo wil ze studenten een kans bieden voor wie dat niet vanzelfsprekend is door bijvoorbeeld de (oorlogs)situatie in hun thuisland. Momenteel zijn zeventig studiebeurzen uitgereikt, waarvan nu dus vijf voor mensen uit Gaza. Zij mogen een bachelor of master volgen in Maastricht, met de mogelijkheid om een jaar uit te lopen. Hun collegegeld wordt vergoed, net als kosten voor huisvesting en levensonderhoud. Daarnaast heeft de UM ervoor gezorgd dat ze direct na hun aankomst in Nederland noodzakelijke spullen konden kopen. "Bij hun vertrek konden ze helemaal niets meenemen", vertelt UM-woordvoerder Koen Augustijn.

Dossiers

Het Maastrichtse college van bestuur heeft in samenwerking met het studentenservicecen-

trum (SSC) het beurzentraject voor de Gazanen in gang gezet, maar de actie is aangezwengeld door een groepje medewerkers en studenten. Ze zijn terughoudend om hun verhaal te vertellen. Een medewerker van het SSC wil alleen anoniem reageren en vertelt dat de ontvangers van studiebeurzen normaal gesproken zelfstandig naar Nederland reizen nadat de UM een visum heeft aangevraagd, maar dat dit onmogelijk was voor de studenten uit Gaza. Vandaar dat de hulp is ingeschakeld van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Op de vraag waarom juist deze vijf, luidt het antwoord: "De universiteit heeft via belangenbehartigers [ze wil hier vanwege de vertrouwelijkheid niet meer over kwijt] een aantal dossiers ontvangen van studenten die aan de toelatingscriteria voldeden. Daar is uit geselecteerd."

Voogd

Het gezelschap dat met hulp van Buitenlandse Zaken op woensdag 27 augustus de Gazastrook verliet, was overigens groter dan de vijf studenten. In totaal zijn dertien personen geëvacueerd, onder wie een wetenschapper en een journalist. Een van de studenten, Nourhan Attallah, nam haar broertje en zusje mee in het vliegtuig. De vader van de kinderen overleed vorig jaar, schrijft *RTL Nieuws*. Haar moeder zou geen toestemming hebben gekregen om

met de kinderen mee te gaan. Er gelden strikte regels voor het verstrekken van een beurs, legt de SSC-medewerker uit. Die is alleen voor de studenten, niet voor hun familieleden. In dit geval werd de komst van haar zusje en broertje wel toegestaan, omdat zij officieel hun voogd is. De UM betaalt overigens niet voor het levensonderhoud van de twee kinderen, daarvoor is de voogd verantwoordelijk.

Vlogger

Wat gebeurt er als de studenten de opleiding hebben afgerond en de beurs stopt? Moeten ze dan terug naar hun thuisland, ook als het er onveilig is? Die vraag blijft onbeantwoord. Er zal waarschijnlijk naar oplossingen moeten worden gezocht. Asielaanvraag is een daarvan. Nederlandse media schreven afgelopen week veelvuldig over de komst van de elfjarige Renad, zusje van Nourhan Attallah, die komt studeren aan de faculteit Health, Medicine and Life sciences. Renad is een wereldberoemd vlogger met miljoenen volgers op TikTok en Instagram waar ze kookvideo's plaatst; ze bereidt gerechten met voedsel dat er wél nog is in het oorlogsgebied. Daarnaast is ze jeugdambassadeur van de Canadese hulporganisatie Human Concern International.

Wendy Degens

Universiteiten moeten niet linksvoor staan

“

Elf academici hebben een rapport geschreven waarin universiteiten worden opgeroepen alle banden met Israëlische universiteiten te verbreken. De NRC liet drie van deze, zoals de krant het noemde, "betrokken" en "geëngageerde Nederlandse academici" aan het woord. Aan het eind stelt NRC-redacteur Sjoerd de Jong de vraag: "Waarom geen boycot van China?" Een terechte vraag. Er zijn een hoop landen waar mensenrechten worden geschonden. Iran, Saoedi-Arabië en Turkije worden vaak genoemd. In Hongarije en de Verenigde Staten worden universiteiten ook gechanteerd en door de overheid onder druk gezet. Ik noem deze landen niet voor niets. Ik werk samen met onderzoekers uit al deze landen. Het verbreken van de banden zal zeker niet bijdragen aan de verbetering van de mensenrechten.

Palestijnse activisten wijzen erop dat na de grootschalige invasie in Oekraïne universiteiten alle banden met Russische universiteiten verbraken. Waarom dan niet hetzelfde met Israëlische universiteiten? Deze vergelijking gaat mank. In 2022 verbraken Nederlandse universiteiten de samenwerking met Rusland op last van de overheid. De Nederlandse regering stelde een boycot in van Rusland en het beëindigen van de universitaire samenwerking was daar een onderdeel van.

Tot nu toe wil de regering geen boycot van Israël. Moties in de Tweede Kamer waarin het kabinet wordt opgeroepen tot sancties zijn tot nu toe vrijwel allemaal verworpen. Dit roept de vraag op waarom universiteiten wel sancties zouden moeten invoeren, als democratisch gekozen organen daar tegen zijn? We hebben de afgelopen maanden in de VS gezien wat er kan gebeuren als universiteiten in de ogen van sommigen te links en 'woke' zijn en niet voldoende optreden tegen antisemitisme. Een links activistisch beleid van universiteiten zal ook in Nederland uiteindelijk tot een tegenreactie leiden. Universiteiten moeten midden in de samenleving staan, niet ergens linksvoor. Het gedrag van de pro-Palestijnse actievoerders - de bezettingen, vernielingen, intimidaties en geweldplegingen - stuut mensen ook tegen de borst. Dergelijk gedrag zou niet beloond mogen worden.

"Universiteiten zijn niet neutraal, ze hebben hun eigen stellingen met waarden en hun missies", aldus een van de geïnterviewden in de NRC. Maar met een boycot zouden universiteiten de waarden en missies van de Nederlandse overheid in de wielen rijden. In ons land wordt het buitenlandbeleid gevoerd door de regering, niet door universiteiten.

”

Wim Groot,
hoogleraar gezondheidseconomie en hoogleraar evidence based education

Tentoonstelling PROTEST in voormalig Stercollege, nu pand van FASoS Een steen door de ruit, rookwolken en schreeuwende demonstranten

Foto: Ellen Oosterhof

Een oudere man in een wit pak gooit een steen door een ruit van een verwaarloosde fabriek. Zijn vrouw die op hem wacht in de auto, glimlacht vergenoegd. Daarna volgen er meer mensen, vooral mannen, die met (ogenschijnlijk) veel plezier het glas laten versplinteren.

Het is Liverpool, 2010. Oud-werknemers van

Europeasure International Ltd - ooit stakers en bezetters van deze voormalige textielfabriek - gooien op uitnodiging van de Spaanse kunstenaar Cristina Lucas de ramen in van het leegstaande pand, de plek waar ze in de jaren zeventig hun baan verloren. Het is een "herinnering aan het activisme tegen het kapitalisme", zo valt te lezen in een van de 22 zalen op de tweede en derde verdieping van

het voormalige Stercollege. Daar organiseert Viewmaster Projects vanaf komende zaterdag de tentoonstelling PROTEST.

Het voormalige Stercollege aan de Grote Gracht is eigendom van de Universiteit Maastricht. Op de begane grond en eerste verdieping huist de faculteit Arts and Social

Lees verder op pagina 8

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Niklas Wenzel (1998,
Frankfurt, Duitsland)

\ Promovendus bij het
Onderwijsinstituut van de
faculteit Health, Medicine
and Life sciences

\ Burgerlijke staat:
heeft een relatie met Lena

\ Woont in:
Maastricht

Foto: Joey Roberts

“Als ik morgen de loterij win,
begin ik een start-up”

Ideale zondag? Ik word vroeg wakker, rond een uur of zes, en begin met ontbijt op bed terwijl we naar een *sitcom* kijken. Daarna een wandeling en dan werk ik aan een van mijn nevenprojecten, bijvoorbeeld mijn nieuwsbrief. Ik doe onderzoek naar hoe we studenten kunnen helpen om een fantastische studietijd te hebben én een goed functionerende volwassene te worden. Ik ben zelf tijdens mijn studietijd enorm veranderd, van iemand die niet wist wat hij wilde met zijn leven tot iemand met een doel, een focus. Dat hoop ik studenten via mijn onderzoek ook mee te geven. In mijn nieuwsbrief deel ik concrete tips. Tot slot kijk ik samen met Lena naar Formule 1. Vroeger dacht ik dat dat alleen stom rondjes rijden was, maar van Lena, die er heel veel van weet, heb ik geleerd dat het veel meer dan dat is.

Beste advies dat je ooit hebt gehad? Als mijn moeder vroeger wilde dat ik iets nieuws probeerde, maar ik daar geen zin in had, zei ze: ‘Je probeert het één keer en als je het dan nog steeds niks vindt, mag je ermee ophouden.’ Het heeft me geleerd mijn oordeel uit te stellen totdat ik iets zelf ervaren heb. Ze had trouwens ook vaak gelijk dat ik het wél leuk zou vinden. Daardoor heb ik tien jaar taekwondo beoefend en speel ik nog altijd gitaar.

Dorp of stad? Dorp. Ik ben opgegroeid in Frankfurt en voordat ik naar Maastricht verhuisde, had ik stad gezegd. Maar door in een kleinere plaats als Maastricht te wonen, heb ik gemerkt dat ik ervan hou als het wat kalmer is, je meer buiten bent en mensen elkaar gedag zeggen op straat. Dat is iets heel kleins, maar het geeft een thuisgevoel.

Ik kan niet wachten om vader te worden. Klopt, we twijfelen alleen nog tussen twee of drie kinderen. We

zullen het zien als het zover is. Kinderen brengen zo’n coole energie met zich mee. Mijn neef heeft twee dochters en met hen spelen is zó leuk. Daarbij vind ik het super bijzonder dat een vrouw gewoon letterlijk een nieuw mens op de wereld zet en dat je vervolgens de kans, maar ook de verantwoordelijkheid, krijgt om dat kind zo goed mogelijk voor te bereiden op een betekenisvol leven.

Favoriete muziek? Klassieke rock uit de jaren zestig en zeventig: Rolling Stones, The Who, Led Zeppelin. Het maakt niet uit hoe vaak ik die liedjes hoor, ze weten me altijd weer te raken. Op de middelbare school speelde ik dat soort muziek – en ook wel modernere rock – in twee bands. Hier in Maastricht ging ik vaak naar de open mic-avond in Café De Pieter. Daar speelden dan wat mensen van het conservatorium en na een paar liedjes vroegen ze wie er mee wilde doen. Maar het heeft corona niet overleefd.

Ik vertel mijn moeder alles. Nee, iemand zei eens in deze rubriek: ‘Ik kan haar alles vertellen, maar er zijn dingen die ze niet hoeft te weten.’ Ik kan het zelf niet beter zeggen. Het is wel heel fijn dat ik in haar, en mijn vader, altijd iemand heb om op terug te vallen als het misgaat.

Ben je liever rijk of beroemd? Rijk – beroemd zijn lijkt me echt verschrikkelijk. Geld is natuurlijk niet alles, maar als je het hebt, kun je het wel in coole dingen investeren. Als ik morgen de loterij win, begin ik een start-up. In de psychologie is nu veel aandacht voor het netwerksysteem. Door middel van vragenlijsten stel je als therapeut een netwerk van symptomen van de cliënt samen en gebruik je dat als basis voor je behandeling. Zoiets zou je ook op andere gebieden kunnen toepas-

sen. Mensen kunnen hetzelfde doel hebben, maar de route er naartoe is voor iedereen anders. Stel, het lukt je niet om regelmatig te sporten. Dan zou ik een app willen maken die je drie weken lang vragen stuurt en dan op basis van je antwoorden in kaart brengt waarom het je niet lukt en met persoonlijke tips komt.

Hoe was je als kind? Heel energiek – mijn leraren dachten zelfs dat ik ADHD had. Meestal blij. Maar ik had geen idee wat ik wilde met mijn leven, ik vond heel veel leuk. Tijdens een tussenjaar heb ik het uiteindelijk teruggebracht tot drie opties: architectuur, conservatorium en psychologie. Ik sprak met mensen uit het vak. Ik koos ironisch genoeg niet voor het conservatorium omdat mijn gitaarleraar zei dat ik dan waarschijnlijk les zou gaan geven – nu werk ik bij het Onderwijsinstituut. Uiteindelijk werd het psychologie.

Het beste en het vervelendste aan promoveren? Het beste is hoeveel vrijheid je hebt en het vervelendste dat het eigenlijk nog niet genoeg is. Ik verbind graag verschillende vakgebieden met elkaar, maar voor een promotieonderzoek heb je duidelijke kaders nodig, anders wordt het een rommeltje.

Er is leven na de dood. Dat is een lastige. Ik denk wel dat er iets is, simpelweg omdat mensen overal ter wereld er woorden aan proberen te geven, het proberen te begrijpen via bijvoorbeeld religie. Ik weet niet zeker of je ziel naar de hemel gaat of via reïncarnatie naar een ander lichaam. Maar ik denk dat er iets is – een fenomeen dat zo diep gaat dat we het niet kunnen bevatten, maar wel intuïtief aanvoelen.

Over tien jaar... Ben ik vader, heb ik werk waarbij ik met een been in de wetenschap sta en met het andere in de praktijk. Onderzoek vertalen naar het dagelijks leven is wat ik het liefste doe. We wonen misschien nog in Maastricht, maar ik wil graag dat mijn kinderen dichtbij familie opgroeien en dat is lastig als je 300 kilometer verderop woont. Daarbij wil ik de mogelijkheid hebben om voor mijn ouders te kunnen zorgen, als dat nodig is.

Cleo Freriks

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

Nieuw mobiliteitsbeleid:

“We gaan geen commercieel tarief hanteren zoals in de Q-Park garages”

Beloning voor wie de trappers ronddraait, de automobilist gaat betalen

Fietsers krijgen een kilometervergoeding, maar de automobilist zal vanaf 2027 de portemonnee moeten trekken voor een parkeerplek op het universiteitsterrein. De onderliggende boodschap van het nieuwe duurzame mobiliteitsbeleid van de Universiteit Maastricht luidt: belonen en ontmoedigen, “een combinatie van zuur en zoet”.

Beeldbewerking: Simone Golob

Laten we beginnen met het zuur, voor de medewerker die met de auto naar het werk komt. Hoewel de kilometervergoeding niet verdwijnt, is het gedaan met het gratis parkeren bij een universiteitsgebouw. Bedragen kan projectleider Cyriel Heuts nog niet noemen. “Maar we gaan absoluut geen commercieel tarief hanteren zoals in de Q-Park garages, dat je opeens 12,50 euro voor een dag kwijt bent, nee, zeker niet.” Daarbij worden de kosten afhankelijk van de afstand: hoe verder je van de universiteit woont, hoe lager het parkeertarief.

Fietsvergoeding

En dan is er het zoet, voor fietsers. Het nieuwe beleid staat het in teken van duurzaamheid en dus is de projectgroep En Route op zoek gegaan naar het antwoord op de vraag ‘Wat te doen als je medewerkers wil motiveren op de fiets te springen en om de auto te laten staan? Een fietsvergoeding kan daarbij helpen. Nee, je wordt er niet rijk van, maar het kan aardig oplopen. Heuts kan geen bedragen noemen, maar wie meer dan vijf kilometer trapt, zal al beloond worden. Er zijn instellingen en bedrijven die uit-

keren per afgelegde kilometer (bijvoorbeeld 20 cent), maar de UM gaat hoogstwaarschijnlijk werken met ‘staffels’, dus bedrag x voor 5 tot 10 kilometer en bedrag y voor 11 tot 15 kilometer. Hoe langer de fietsafstand, hoe hoger de vergoeding. Ook wordt een nieuwe fiets aanschaffen aantrekkelijker: de bijdrage van de UM is nu nog 340 euro (een keer in de drie jaar), maar deze wordt 750 euro. Heuts: “We gaan wel naar één keer in de vijf jaar. Een fiets gaat langer dan drie jaar mee, ook dat past in het plaatje van duurzaamheid.” Aan de OV-vergoeding verandert niets. Trein- en buskaartjes worden al volledig vergoed, en dat blijft zo.

Buslijn

Waarom blijft de kilometervergoeding voor de automobilist in het nieuwe beleid overeind? Past dat bij duurzaam reisgedrag? “We hebben afgesproken die niet te schrappen. We willen belonen en ontmoedigen, niet belonen en straffen. Duurzaamheid is belangrijk, maar we moeten daarbij goed werkgeverschap niet uit het oog verliezen. Er zijn altijd mensen die wel met de trein of fiets willen, maar niet zonder auto kunnen: ouders met kinderen die naar de opvang of school moeten, werknemers die slecht ter been zijn of die niet dichtbij een station of frequente buslijn wonen en daardoor anderhalf uur met de bus en trein onderweg zijn. Die laten logischerwijs de auto niet staan.” Het zijn inzichten die de projectgroep al in 2023 kreeg

“Er zijn altijd mensen die niet zonder auto kunnen”

na een enquête onder UM-medewerkers, uitgevoerd door Zuid-Limburg Bereikbaar.

Waar ook aan wordt gewerkt: flexibiliteit. “We willen dat je vrijer bent in je keuze.” De ene dag is dat de trein, de

andere dag bijvoorbeeld de fiets. “Nu is het zo dat je geen parkeerplek krijgt als je gebruik maakt van het fietsplan en vice versa. Dat werkt niet.” Bovendien wordt het declareren makkelijker. “Daarvoor komt er een handige mobiliteitsapp.”

Voor het beleid dat naar verwachting pas in januari 2027 ingaat, zijn “faciliteiten nodig”, zegt Heuts. “Naast de mobiliteitsapp komt er een nieuw systeem om het parkeren makkelijker te laten verlopen. Ook worden fietsenstallingen vernieuwd en uitgebreid.”

Gevoelig

In 2018 nog werden de (zoveelste) parkeerplannen afgesloten door de universiteitsraad en het Lokaal Overleg – tussen college van bestuur en vertegenwoordigers van vakbonden. Men moest maar terug naar de tekentafel, want betalen voor een parkeerplaats, waar was dat goed voor? Nu is het Heuts dan toch gelukt om het door de medezeggenschap te loodsen. Niet zonder slag of stoot, geeft hij toe. Aan de UM reist ongeveer de helft met de auto, het punt van de betaalde parkeerplaatsen blijft gevoelig.

Motaz Daw

Vluchteling én student in Maastricht

**Eindelijk veilig:
“Hier kunnen
studeren is mijn
reddingsboei”**

Onder de duizenden studenten die op 1 september aan de Universiteit Maastricht begonnen, zijn 101 vluchtelingen uit allerlei landen. Zij ontvluchtten onder meer homofobie en politieke repressie. “Ze drukten me het stempel ‘terrorist’ op.”

Tekst: PETER DOORAKKERS Foto's: ELLEN OOSTERHOF

De meeste vluchteling-studenten in Maastricht moeten wel Syriërs en Oekraïners zijn. Toch? Nee, glimlacht Luc van den Akker, centraal contactpersoon voor vluchtelingen bij de UM. De grootste groep – 27 studenten – blijkt gevlucht te zijn uit Turkije. “Een land waaruit we ook reguliere studenten ontvangen”, beaamt hij. “De meeste Turkse vluchteling-studenten hangen hun status dan ook liever niet aan de grote klok: ze zijn bang voor de lange arm van president Erdogan.”

Voor de 25-jarige Burak Demirci, net begonnen aan de master Arbeids- en Organisatiepsychologie, ligt dat anders. Ja, hij is voorzichtig met het delen van zijn verhaal – “Ik wil niet dat mensen over me oordelen als vluchteling” –, maar wie ernaar vraagt, krijgt gewoon antwoord: “Ik heb niets te verbergen.” In 2023 kwam hij naar Nederland, zijn vader achterna. Inmiddels wonen ook zijn moeder, broer en zus hier. “Mijn familie had problemen met de overheid”, klinkt het met gevoel voor understatement.

Zijn ouders zijn aanhangers van de islamitische geestelijke Fethullah Gülen, die volgens Erdogan achter de mislukte staatsgreep van 2016 zat. Dat is nooit bewezen, maar ‘Gülenisten’ wordt desondanks het leven zuur gemaakt. “Mijn ouders zijn als terrorist aangemerkt en raakten beiden hun baan als leraar kwijt. Mijn vader deed niets verkeerd, maar zat negen maanden vast en kreeg nadat hij vrijkwam nog eens negen jaar cel opgelegd.” Demirci is zelf geen Gülen-aanhanger, maar ook hij kreeg met tegenwerking te maken. “Ze drukten ook mij dat stempel van ‘terrorist’ op, als ik was gebleven, zou ook mij arrestatie boven het hoofd hangen. Daarnaast maak ik in Turkije geen enkele kans op een baan. Er is voor ons gezin geen toekomst daar.”

En dus bouwt hij er een op in Nederland. In Maastricht, waar het internationale karakter van de universiteit en “de brede inhoud van de master” hem aanspreken; en in de hoop later zelf iets voor vluchtelingen te kunnen betekenen. “Ze moeten hier werk vinden, maar dat lukt lang niet altijd. Mensen die in hun thuisland academici waren, moeten soms in een fabriek aan de slag – dat is nogal een contrast. Ik wil programma's opzetten die de overgang naar een leven hier gemakkelijker maken.” Demirci is blij met de hulp die hij krijgt. Turkije valt immers niet onder de Europese Economische Ruimte (EER), waardoor studenten uit dat land instellingscollegegeld moeten betalen. Afhankelijk van de opleiding kan dat

oplopen tot zo'n 25 duizend euro per jaar. “Dat had ik nooit kunnen betalen”, zegt hij. “Maar toen ik had aangegeven dat ik vluchteling ben, bleek dat ik recht had op een lager tarief.” Dat, licht Van den Akker toe, is overheidsbeleid: voor erkende vluchtelingen krijgt de universiteit namelijk gewoon bekostiging; zij betalen daarom evenveel collegegeld als studenten uit de EER (dit academisch jaar 2601 euro). “Ook”, zegt Demirci, “mocht ik gratis de *pre-academic training* volgen [een programma dat aankomende studenten onder meer wegwijs maakt in het probleemgestuurd onderwijs] en heeft Luc me geholpen onderdak te vinden in Maastricht.”

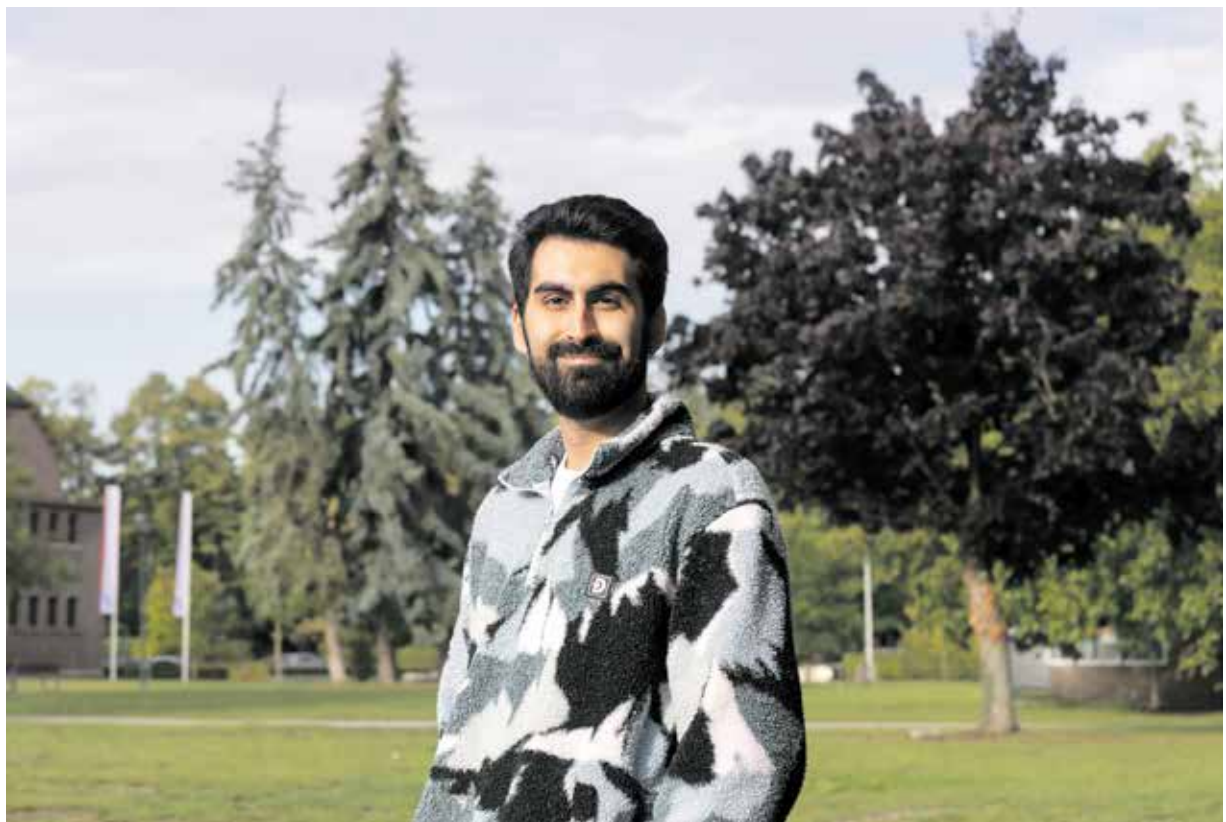
Ook Motaz Daw klinkt dankbaar. De Libiër is pas sinds december 2024 in Nederland. Terwijl zijn asielaanvraag nog loopt, begon hij op 1 september al aan de bachelor Computer Science. Zijn studie informatietechnologie, aan de Universiteit van Tripoli, moest hij eerder afbreken vanwege de burgeroorlog die zijn thuisland

tot 2020 teisterde. “Ik ben nu 28 en wil niet meer wachten”, vertelt hij in de koffiebar van de Faculteit Science and Engineering – hij heeft net zijn eerste onderwijsgroepen achter de rug. Ook Daw kreeg een beurs voor het deelnemen aan de *pre-academic training*. Wie zoals hij nog in de asielprocedure zit, zou volgens de wet instellingscollegegeld moeten betalen, maar de UM komt deze studenten tegemoet: ook zij studeren tegen het lage tarief. Maar goed ook, zegt Daw opgelucht, want ook dat lagere bedrag bij elkaar krijgen was al moeilijk genoeg. Zonder vluchtelingenstatus kan hij namelijk geen studiefinanciering aanvragen “en mijn aanvraag voor een beurs bij [het fonds voor vluchtelingstudenten] UAF werd afgewezen omdat mijn Nederlands nog niet goed genoeg is. Uiteindelijk heb ik het geld voor mijn eerste jaar kunnen inzamelen via een crowdfunding-campagne op de website GoFundMe: ik studeer dankzij vrienden en vrienden van vrienden”. Daw ontvluchtte vooral zijn eigen familie, zegt

hij. “In ons gezin werden de kinderen fysiek en geestelijk mishandeld. Daarbij ben ik homo en heb ik me heel mijn leven anders moeten voordoen dan ik ben. Had ik het ze thuis verteld, dan denk ik dat ze me hadden vermoord. Toen ik naar Nederland ging, zei ik maar dat ik er stage zou gaan lopen. Anders hadden ze het me zeker belet. Ik was opgelucht toen ik eindelijk in het vliegtuig zat. Na de landing duurde het wel een paar dagen voor ik besepte dat ik echt in Nederland was.”

In het Maastrichtse asielzoekerscentrum, waar hij op een afdeling voor LGBTQIA+-personen verblijft, voelt hij zich weliswaar veilig, maar écht op zijn gemak is Daw nog altijd niet. “Ik heb nachtmerries waarin familieleden me komen zoeken en bij plotse harde geluiden – een deur die dichtslaat bijvoorbeeld – schrik ik. Het kost tijd om die dingen te veranderen, ik krijg daar ook hulp voor. En er is natuurlijk altijd een kans dat ze mijn asielaanvraag afwijzen, dat maakt de stress nog groter.” In Libië zijn relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht strafbaar, met een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar. Ook vervolgen gewapende militieus LGBTQIA+-personen. “ISIS in Libië heeft zelfs publiekelijk mannen geëxecuteerd die van homoseksualiteit werden beschuldigd”, voegt Daw toe.

Kunnen studeren, klinkt het zacht, is bij dat alles een zegen, het helpt hem om de spanningen even te vergeten. “Het houdt me gaande, is mijn reddingsboei. Want verder gaat het niet zo goed.”

Burak Demirci

Wat de UM voor vluchtelingen doet

De Universiteit Maastricht telt dit academisch jaar 101 vluchteling-studenten. De grootste groepen komen uit Turkije (27), Oekraïne (23) en Syrië (18). Vorige week werd bekend dat er ook 5 studenten uit Gaza in Maastricht zijn – zij zijn in Nederland op een studentenvisum en krijgen een beurs van de universiteit (zie pagina

3). Toch betekent vluchtelingen helpen “zeker niet per se *financieel* helpen”, zegt Luc van den Akker. “Het betekent vooral mensen de weg wijzen, hen in contact brengen met de juiste mensen of instanties binnen en buiten de universiteit. Zodat zij zelf hun problemen kunnen oplossen.” Wat dat zoal inhoudt, staat sinds eind 2024 verwoord in een heus beleidsdocument. “Voorheen gebeurde dat allemaal informeel”, zegt Van den Akker. “Maar we wilden op papier zetten wat we doen en willen. Dat is ook handiger richting

het college van bestuur, al was dat altijd al welwillend.” Denk dan aan hulp bij de toelating tot de universiteit: daarvoor moet je een middelbareschooldiploma hebben. “Als iemand dat niet meer heeft omdat het op de vlucht verloren is gegaan, moeten er procedures worden doorlopen. Die zijn niet eenvoudig. Ik help zo iemand op weg.” Ook zijn er speciale taalcursussen bij het Talencentrum (los van de ‘reguliere’ cursussen voor studenten). En ja, “incidenteel en beperkt” kan er ook financiële hulp worden gege-

ven, als iemand bijvoorbeeld geen geld heeft voor een taalcursus, vermeldt het document. Toekomstdromen bevat het ook: zo wil men ook graag iets betekenen voor vluchtelingen buiten de universiteit door werkervaringsplekken aan te gaan bieden. “Natuurlijk zijn we er eerst voor onze studenten, dat is onze *core business*. Maar de universiteit is ook een van de grootste werkgevers van Zuid-Limburg. We zouden heel veel mensen kunnen helpen met zulke plekken.”

“Kunst maakt deze gebeurtenissen invoelbaar”

Vervolg van pagina 3

Sciences. De bovenste twee verdiepingen staan leeg en moeten nog gerenoveerd worden. Mooie locatie om een tentoonstelling te organiseren, moet curator Bart van den Boom gedacht hebben.

De video's, vaak geprojecteerd over de volle breedte van de oude klaslokalen, zijn gemaakt door kunstenaars afkomstig uit de hele wereld. Zo komen de protesten in Hong Kong tegen China langs, de *troubles* in Ierland, Black Lives Matter in Amerika, pro-Palestina betogingen, maar ook de acties tegen de bruinkoolwinning in Duitsland. Rode draad: de strijd vóór rassen- en gendergelijkheid, vrijheid, mensenrechten, en tegen oorlogsgeweld, corruptie of klimaatverandering.

De ene video, zoals de stenen gooiende oud-werknemers, is in scene gezet, een ander, waar volledig gesluierde vrouwen in Kaboel demonstreren tegen de Taliban, blijkt een filmopname van een Afghaanse regisseur ten tijde van de Amerikaanse bezetting. Van den Boom: “Bizar. Sinds de Verenigde Staten daar weg zijn, is het voor vrouwen totaal onmogelijk om nog te demonstreren.” Weer een ander is een compilatie van nieuwsitems afkomstig van het internet, of een filmpje gemaakt met behulp van AI.

In de meeste zalen zijn de beelden heftig en het geluid indringend. “Wij willen laten zien hoe kunst in staat is deze gebeurtenissen invoelbaar te maken. Het is heel anders dan thuis voor de tv of wanneer je op je telefoon gaat swipen.” Dat is te merken als Van den Boom, die eerder met Viewmaster Projects

onder andere de tentoonstelling *No access* over immigratie in het NAVO-hoofdkwartier in de Cannerberg organiseerde (door de NRC uitgeroepen tot de beste vijf van 2022), *Observant* aanraadt om de derde verdieping alleen te bezoeken. Schreeuwende hooligans en andere demonstranten zorgen voor een unheimisch gevoel in de (op het scherm na) lege zalen. De uitgang is niet heel makkelijk te vinden, maar wie het groene licht op de

gangen volgt, komt uiteindelijk weer op de Grote Gracht terecht. Even bijkomen.

Riki Janssen

Tentoonstelling *PROTEST* van 13 september tot en met 16 november 2025, do – zo / 12.00 – 16.30. Grote Gracht 76, Maastricht. Ticket: 9 euro/studenten 5 euro. <https://www.viewmaster-projects.com>

Het gebouw van het **voormalig Stercollege** is eigendom van de Universiteit Maastricht. Op de begane grond en de eerste verdieping huist de faculteit Arts and Social Sciences. De bovenste twee verdiepingen moeten nog gerenoveerd worden en staan leeg. Een uitzondering, aldus een medewerker van de facilitaire dienst. De UM kent weinig leegstand.

OBSERVANT ONLINE.NL

OBSERVANT SCHRIJF WORKSHOP VOOR STUDENTEN

Prijs: 25 euro
Wanneer: Donderdag 13 november, van 13.30-16.30 uur.
Meld je aan door te mailen naar cleo.freriks@maastrichtuniversity.nl

colofon

Redactie Wendy Degens

(hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel

Telefoon 043 3885390

E-mail observant@maastrichtuniversity.nl

Website www.observantonline.nl

Aan dit nummer werkten mee Wammes

Bos, Wim Groot, Jonas Heller **Ontwerp**

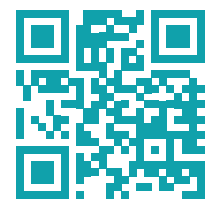
en illustraties Simone Golob **Vertalingen**

Maud Boveland, Susanna MacDaniel

Druk Janssen/Pers Gennep **Advertenties**

Zie alle info onder het kopje 'service'

op onze site.

TE KOOP van particulier volledig verduurzaamde ruime bungalow in Cadier en Keer, instapklaar. Bieden vanaf € 640.000,-

Brochure via bungalowcadierenkeer@gmail.com

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT,
FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-
ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP

WWW.OBSERVANTONLINE.NL

Terre des Hommes Stop kinderuitbuiting

Terre des Hommes Maastricht
Een goede doelen tweedehandswinkel

Iedere dag vullen we ons aanbod aan met goede kleding, schoenen, tassen, speelgoed, interessante boeken en leuke spullen voor in huis. Met de opbrengst leveren wij een bijdrage aan de bestrijding van kinderuitbuiting.

- Kom winkelen
- Doneer spullen
- Help in de winkel als vrijwilliger

Terre des Hommes Winkel
Dorpstraat 18A | Heer Maastricht | tel.: 06 27 27 89 34
www.facebook.com/TdHMaastricht en [Instagram](https://www.instagram.com/TdHMaastricht)

Openingstijden
Ma: 13.30 uur - 17.00 uur
Di t/m za: 10.00 uur - 17.00 uur